

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).

Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-oraă ban 12 a treia-oraă 10 bani.

Iubiți cetitori!

In curând se împlinește jumătatea dintâiu a anului acestuia și „Foaia Poporului“ intră în a doua jumătate din anul al IX-lea al vieții sale.

Credincioasă programului seu și menirii sale de a fi făclie luminătoare pentru talpa țării, pentru țeranul român, ea-și va urmări mai departe scopul cu aceeași râvnă, cu aceeași iubire și interesare pentru toate afacerile, pentru toate lipsele poporului nostru, ca și până acum.

Ea a trăit și a lucrat din toată inima pentru țeranul român și pentru oamenii dela țeară și tot astfel va lucra cu îndoit zel și mai departe.

Cei-ce au cetit „Foaia Poporului“ și au avut-o în casă, o știu prețui.

De aceea credem și nădejduim, că ei nu o vor lăsa să nu o aibă mai departe și în nădejdea aceasta deschidem nou abonament pentru „Foaia Poporului“ pe jumătatea a doua a anului curent.

Astfel venim a ruga pe onorații abonenți, ca nu numai să se grăbească a trimite în curând prețul de abonament, dar' să și spună tuturor, cu cari se întâlnesc și dau în vorbă, ce este „Foaia Poporului“, cum și pentru cine se luptă ea. Apoi să-și îndemne a abona această foaie, de oare-ce pe lângă că e bună și făcută anume pentru popor, apoi pentru comercianți și meseriași, este și cea mai ieftină dintre foile românești. — Prețul va fi:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe un an întreg 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.

Pentru România:

Pe un an întreg 10 lei.
Pe o jumătate de an 5 lei.

Pentru a pute ține bună rînduială, onorații abonenți, vechi și noi, sînt rugați a băga bine de seamă la următoarele:

Pe timp mai scurt nu putem primi abonamente, nici dela alt termen, decât dela începutul anului pe o jumătate de an, sau pe un an. Abonațiilor de până acum li s'au trimis deodată cu foaia și mandate postale (posta utalvány), cu adresa noastră tipărită și cu fașia sub care primesc foaia, lipită pe dos, așa că trimitătorul nu are decât să-și scrie numele seu și cifrele la locurile cuvenite și să pună banii, dimpreună cu mandatul, la post.

Abonenții noi sînt rugați a-și scrie numele lor și al comunei, foarte curat și cetet, însemnând posta din urmă.

Administrațiunea

„Foil Poporului“.

ALBANIA.

În vecinătatea Macedoniei și a Mării-Adriatice este țeara numită Albania. Ea este muntoasă, ear' locuitorii ei, Albanezii, sînt un popor viteaz și răboinic. În afară de patria lor ei locuiesc împrăștiati în țările din Peninsula-Balcică, ear' în număr mare se află așezați în Sicilia și cu deosebire în Italia-sudică, de care-i despart undele Mării-Adriatice. După religie Albanezii aparțin la trei religii: gr. or., mohamedani și romano-catolici; acești din urmă se află în număr mai mare cu deosebire în Albania-super. În privința rasei Albanezii sînt un popor aparținător familiei popoarelor indoeuropene, avînd legături de rudenie cu poporul român. După-cum ne spune istoria, ei au fost aproape tot un popor cu Dacii, din a căror contopire cu Romanii ne tragem noi Români. Și Albanezii — numiți Traci pe vremile de demult — au stat multe sute de ani sub stăpînirea romană, locuind însă sus în munți, limba lor s'a romanizat mai puțin, așa că au și păstrat mai mult din graiul lor strămoșesc. În limba noastră avem multe vorbe, cari nu se află la nici unul din popoarele de azi, dar' le aflăm la Albanezi, ca d. e. tufă, broască, brad ș. a.

Săptămîna trecută dl B. P. Hașdău în o conferință ținută la Ateneul român, vorbind despre originea rasei albaneze, a constatat, că între Albanezi și Macedo-Români există sentimente de frăție, și a exprimat părerea, că ar fi cu puțință să se întemeieze un stat comun al acestor două popoare înrudite.

Dar' aceste evenimente prezis în teorie de dl Hașdău și care ar fi de mare însemnătate pentru rassa română, e rezervat poate unui viitor depărtat. Azi chestia albaneză se agită pe alte motive, adusă fiind în legătură cu afacerile alianței-triple.

Dintre statele alianței-triple atît Italia, cât și monarchia noastră au influență și interese în Albania. Ciocnirea acestor interese au provocat în unele cercuri îngrijiri.

Și îngrijirile nu sînt fără temei. Despre aceasta ne putem convinge, îndată-ce vom reasuma părerile exprimate zilele acestea în această chestie în camera din Roma și în ziaristica italiană.

În camera din Roma ministrul italian de externe n'a amintit nimic despre chestiunea albaneză, dar' cu atît mai mult au vorbit unii dintre deputați. Guicciardini, care e contrar alianței-triple, a zis între altele următoarele:

»Italia nu poate permite, ca Albania să devină prada nici unei puteri mari. Politica albaneză a Austro-Ungariei periclitează poziția Italiei în Marea-Adriatică. Cu ajutorul propagandei catolice Austria a ajuns la o așa preponderanță în Albania-superioară, încât de fapt o dominează. Apoi Beii din Albania-inferioară își cresc băieții în Teresianul din Viena, ceea-ce ne arată pericolul ce amenință interesele Italiei și în Albania-inferioară, deși aceasta e mai puțin prietenoasă față de Austria.»

Ear' în urmă a zis:

»Nu trebuie să se nesocotească drepturile și suveranitatea Turciei, dar' trebuie să se pregătească Albania pentru o situație care poate să-și aducă autonomia.»

Tot în acest sens, deși nu așa pe șleau, au vorbit în această materie unii deputați spriginitori ai triplei-alianțe, cum e De Nicolo, dar' cu deosebire referentul Campi. Acesta din urmă a exprimat dorința, că la înnoirea tratatului triplei-alianțe interesele maritime ale Italiei trebuie asigurate prin o convenție specială privitoare la Tripolis și Albania.

Tot asemenea păreri s'au dat la iveală și în ziaristică. Cităm numai una, părerea »Tribunei« din Roma:

»Pentru Italia — zice această frunză foaie — este de interes suprem ca Albania să rămână sentinelă înaintată a civilizațiunii țărilor occidentale, de care o leagă tradițiuni străvechi și comunitate de origine. Prin urmare se impune sau menținerea statului-quo în Balcani, sau acordarea unei constituții Albaniei, astfel ca această țeară să devină un stat independent.»

Din aceste rezultă, că Italia voește a-și menține influența ce o are în Albania și voește a combate și zădărnici intențiile Austro-Ungariei. Natural, că astfel chestia albaneză este un nor amenințător pe orisonul triplei-alianțe, cu toate asigurările oficioase, că orisonul e senin. Diplomația celor trei state aliate are de rezolvat o problemă aci. Problema e grea, căci din cele două state ale triplei-alianțe unul trebuie să cedeze.

Noi credem, că cel-ce va ceda va fi Austro-Ungaria, ear' din această rivalitate vor câștiga mai mult Albanezii.

O nouă confiscare. Ziarul partidului poporal național român din Bucovina eară ne-a sosit împetrișat de confiscări. Dintr'un prim-articol de patru coloane abia vre-o douăzeci de șire au fost lăsate de censură. Așa de departe a ajuns ura dușmanilor contra fraților nostri bucovineni, încât nici nedreptățile ce li-se fac nu le pot combate în publicitate, ci sînt oprîți cu

forța în spunerea adevărului. Această medievală procedură a autorităților din Cernăuți însă ori-cât se va repeta, nu va fi în stare să împedecă pe frații asupriți și prigonți de a continua cu lupta resolută pentru realizarea intereselor poporului român. Fiecare pasagiu confiscat este un puternic imbold de încurajare la împotrivirea contra-tendențelor forței dușmane, care se teme de adevăr.

Sărbarea lui Mihaiu-Viteazul. Din București ni-se scrie :

Comitetul general al Ligei pentru unitatea culturală a tuturor Românilor a hotărât ziua de 23 Septembrie v. 1901 pentru celebrarea tricentenarului lui Mihaiu-Viteazul. Secțiunile din provincie și-au trimis toate adesiunile lor.

De altă parte, Societatea istorică română, în ședința biuroului seu de Sâmbătă, 26 Maiu, a hotărât ca, pentru celebrarea acestui tricentinar, să publice în câteva mii de esemplare o istorie populară a lui Mihaiu-Viteazul, care va fi împărțită tuturor învățătorilor și preoților de prin comunele rurale. Dl Gr. G. Tocilescu a fost însărcinat cu redactarea acestei istorii.

Ziarele din București scriu, că în sinul Academiei Române asemenea s'a pornit un curent pentru ca și această instituțiune să sărbătorească în mod demn și românesc tricentinarul eroului dela Călugăreni.

Memorandul bosniac. Deputația Mohamedanilor din Bosnia, — despre care am făcut amintire în nrul trecut — a fost compusă din 6 fruntași bosniaci. Ei au prezentat M. Sale un memorandum, privitor la autonomia bisericească și școlară; memorandumul cuprinde apoi plângeri asupra propagandei croate și asupra volniciei administrației.

La Tarul. Știrea, că cei trei domnitori slavi din Balcani: Alexandru, Nichita și Ferdinand, se vor întâlni în vara aceasta la curtea din

Petersburg, a fost desmințită. „*Novoie Vremia*“ însă o confirmă de nou, zicând, că întâlnirea de fapt va avea loc.

Dacă aceasta e adevărat, atunci probabil, că cu privilegiul acestei întâlniri se va încheia definitiv convenția militară între statele slave din Balcani, despre care ziarul „*Pet. Vjed.*“ a scris zilele acestea, că trebuie să se facă sub egida unei puteri, care e în stare să înfrâne tendințele centrifugale ale aliaților.

Lege contra emigrărilor. Föv. Tudosító: anunță, că în ministerul de interne e terminat proiectul de lege contra emigrărilor. Ministrul Széll îl va prezenta în curând dietei.

E vrednic de lăudat ministrul Széll pentru bunele sale intenții, dar' ar fi și mai de lăudat dacă și-ar da silința a pune capăt miseriei din țeară, când apoi ar deveni de prisos proiectul.

Manifestația Grecilor pentru Regele Carol și pentru Români.

Ziarele cretane spun, că după marile demonstrații făcute la camera cretană pentru unirea cu Grecia, o mare mulțime s'a dus pe la consulatele de acolo strigând :

•Voim unirea cu Grecia.

•Trăească Grecia ! Trăească Regele George !

•Trăească Regele Carol, aliatul seu !

•Trăească aliații nostri români.

Corpurile legiuitoare române vor fi convocate în sesiune extraordinară pe ziua de 14 Iunie st. v

SCRISORI.

Un examen — scandal.

Ucea-inferioară, Iunie 1901.

În 9 Iunie a. c. st. n. s'a ținut examenul cu elevii școlii cl. III., IV., V., VI., sub presiunea dlui protopop tractual Ioan Căndea. Ca totdeauna așa și de astă-dată au participat și învățători străini, cărora li-se aduce mulțumită și pe calea aceasta. Examenul peste tot

a decurs într'un mod strălucit, ceea-ce servește spre lauda dlui învățător George Bărbat, care funcționează de peste un deceniu trecut deja, ca învățător în comuna noastră, și care totdeauna în acel timp, atât în afacerile școlare cât și bisericești și-a împlinit datorința cu sfințenie, ceea-ce pot dovedi și străinii, cari în fiecare an au luat parte în număr însemnat la acele esamene.

Anul acesta dl protopop, care a venit de dimineață în comună, fără să servească însă sfânta liturgie, ceea-ce n'a făcut nici parochul local, a aflat de bine să-și bată joc de învățător și de comuna întreagă.

În tot decursul examenului a întins fel și fel de curse, ca să aducă pe elevii școlii noastre în incurcătură. Văzând că aceasta nu succede, s'a apucat apoi de dl învățător în fața elevilor și a noastră, precum și în fața dlor învățători străini, criticându-l pe nedreptul, pentru-că a întrebuițat cuvântul „istorioară“ la tractarea religiei. După-cum sântem informați și dela alți învățători străini, tot materialul istoric — prin urmare și cel de istoria biblică — trebuie împărțit în istorioare mai mici sau mai mari.

Tot așa s'a acățat de dl învățător pentru-că la minunea lui Isus cu „Orbul din nașterere“ a întrebuițat cuvântul „tină“ în loc de țerină, zicând, că prin aceea combate scriptura și că învață pe copii învățături greșite ! A mai spus, că nu e iertat să tracteze învățătorul cu elevii din despărțământul IV. regula de trei pe scurt și apoi pe larg, precum și alte teme mai grele. Oare cine știe rezolva o temă grea, acela nu va fi în stare să rezolveze și una ușoară ? De altcum s'a putut vedea, că învățătorul nostru întâiu a tractat cele ușoare, trecând apoi treptat la mai greu și îndepărtat. Câte greșeli s'a comis în clasa I., II. de dl învățător secundar, pe cari le-am observat și noi și învățătorii străini dar' numai dl protopop nu le observa zicând la toate „bine“ !

Chiar și dacă s'ar fi observat vre-o greșeală, tot nu s'ar fi convenit ca un protopop să fi comis aceea ce a făcut. Nici-când nu se cuvine a deroga din vaza unui învățător în fața elevilor sei ; de

FOIȚA.

Poesii populare.

Culese de Octavian, fost învățător român transilvănean, stabilit în București (România).

Du-te dor prin ierburi fân,
Du-te la mândruța-n sîn
Și te du pe drum grăbit
La mândra care-am iubit,
Spune-i, că eu te-am mînat
Și în sîn te-am legănat,
Ziua 'ntreagă de cu zori
Te-am purtat dor printre flori.
Să te duci seara pe stele
La fereasta mândrii mele
Și îi spune 'ncetișor
Că de dorul ei eu mor.
Du-te dar' la ea în prag
Spune-i jalea și-al meu drag,
Pe mândruța s'o apuci
Și la mine s'o aduci.

Din Unguraș.

Culese de Ioli Vlaie.

Care n'are maică dragă
Trage la urit să meargă,
Care n'are mamă dulce
Unde truda lui s'a duce,
Care n'are măicuță
Plânge dela inimuță.

Lelea cu golond pe poale
Nu poate juca de moale,
Țipă lele golondu
Că-i juca cumu-i gându.

Lelea cu păr gălbior
Face mămăliga-n ol,
Și-o zolește cu fusul
Și-o scoate cu sfredelul.

Mândra mea cea de demult
Uită-mă că eu te uit,
Nu-mi face but și urit,
Lasă-mă că eu te las,
Nu-mi face but și necaz.

Te cunosc lele pe poale,
Că ești o muiere moale,
Că de-ai fi muiere iute
'Ți-ar fi poalele lăute.
Lelițo poalele tale
De trei ani n'au fost în vale,
Și-a veni și Sănmihaiu
Și tot nu li la cu maiu.

Din Felfălău pe Murăș.

Adunate de David Cengher, luat soldat.

Tună Doamne ce-i tuna,
Tună Doamne într'un șes
Și-n roatele din ghezeș,
Că amar m'a nstrăina
Unde-i limba mai amară
Dela noi a șesea țeară,
În țeara Herțegovina
Bate-i Doamne rădăcina.
De cătănit aș cătăni
Numai pușca de n'ar fi,
De-ar fi pușca de hemei,
Compania din femeii,
Sabia din crastavete,

oare-ce buna cuviință aduce cu cu sine ca așa să fie. Chiar și copiii, cari au fost prezenți la examen în număr de 70, erau scandalizați, văzându-se astfel batjocoriți.

Și ca să pună vîrf la toate, ne face pe noi locuitorii întregii comune muți și neghiobi, ear' pe mamele copiilor elevi, respective pe femeile noastre le-a poreclit cu cuvîntul de »floarțe«, accentuând acel cuvînt rușinos în fața elevilor și a publicului ca și o binecuvîntare, care era foarte la loc dacă o făcea. Prea mare ne-a fost răbdarea, dar' numai în urma sfatului dat de acela, pe care l-a blamat mai întăiu, altcum aceia pe cari i-a făcut neghiobi, muți și floarțe ar fi răspuns într'un mod puțin plăcut. Dacă a avut a-și răsbuna asupra dlui inv. Bărbat față de legea purtată cu dînsul, și în urma căreia a rămas păgubit, precum a și meritat, după-cum arată sentințele cu nr. sp. I./200/4—1900 judec. cerc. Făgăraș și D. 237/1900 tribunalul Brașov, să-și fi răsbunat dacă-i permite oficiul de preot, dar' pe altă cale, însă nu aducînd astfel de cauze în legătură cu afaceri culturale și comițînd năzdrăvăniile de mai sus!

Avem firma speranță, că Prea Veneratul consistor în îngrijirea-i părintească ne va câștiga satisfacere pentru batjocorirea școlii, bărbatilor și femeilor noastre.

Ioan Vlad, m. p. purtător de catastru și membru în reprezentanța bisericească; Ioan Muntean, m. p. casar comunal și membru în reprezentanța bisericească; Vasile Silia, m. p.; primar comunal și membru în reprezentanța bisericească; George Iojă Bărbat m. p.; Ioan Vladu Fuciu, m. p.; Nicolae Bărbat, m. p.; George Silia, m. p.; Ioan G. Bărbat, m. p.; comerciant.

Esamene la sate. *)

Câmpeni.

Joi, în 13 Iunie n. s'a ținut examenul la școala confesională gr.-or. din Câmpeni, sub conducerea protopresbiterului tractual dl Romul Furdui. Sala cea mare a școlii era frumos decorată

*) Rapoarte nesubscrise cum se cade nu publicăm.

Și regementu din fete.

Las' să vadă ori-și-oare

Și sărac și gazdă mare

Cătana ce plată are,

Pe cinci zile trei pițule,

Cinci cruceri pe ată neagră,

Trei cruceri pe ștreaiță albă,

Cinci cruceri îi dă pe vics,

Cinci pe cue la boconci,

Cinci cruceri is pe unsoare,

Cinci cruceri la spălătoare.

Frunză verde de alțeri

'Mi-au mai rămas doi cruceri,

Să-mi iau și eu o țigară

Să es la spațir afară

Cu mândra de subsuoară.

Țigara nu o-am gătat

Neamțul poruncă mi-a dat.

Binele meu din junie

Nu-i om ca să-l poată scrie

Nici al mândrii din fetie,

Dar' binele din cătanie

Și-un Țigan îl poate scrie.

cu stălpări de brad, ear' elevii școlii, îmbrăcați în haine de sərbătoare, fiecare la locul seu așteptînd momentul, ca în fața celor mai deaproape ai lor să le dovedească progresul făcut în decursul anului espirat. La opt ore dimineața, în prezența unui public numeros, se începe examenul cu elevii clasei I. Învățător, preotul Ioan Motora. S'au ascultat din religiune, matematică, limba maternă, cea maghiară etc. Prima impresie câștigată la elevii din clasa I. ne făcea să ne așteptăm la un examen nu tocmai bine reușit, fiind răspunsurile elevilor cam slăbuțe. Pare-mi-se că aceasta provine și de acolo, că în decursul anului școlar s'au schimbat învățătorii. Din răspunsurile elevilor din clasa a II-a, desp. III, IV și V. ne-am putut convinge din destul, că bune și frumoase lucruri se practică în școala noastră și că bun conducător ne-am ales pentru elevi. În toate studiile, și mai cu seamă în *limba maternă și istorie* au raportat un succes neașteptat. De pe fețele elevilor putea ori-și-cine ceti, că sînt stăpâni pe întreg materialul propus în decursul anului. Dl Avram Sêrb, — conducătorul clasei a II-a — e teolog abs. și învățător diplomat, care își pricepe pe deplin meseria.

Dela orele 3—5 p. m. s'a continuat examenul școlii de fetițe. Public mai numeros și indeosebi mamele au grăbit să vadă progresul făcut. Cu multă plăcere am remarcat multele și frumoasele cusături, de tot felul, făcute în decursul anului de elevele școlii. Progresul făcut în studii încă a fost mulțumitor, numai spre laudă îi poate servi învățătoarei, d-nei Eufemia Sêrb.

După examen, adunînd pe toți elevii școlii în sala cea mare, domnul protopresbiter, prin cuvinte părintești arată elevilor însemnătatea școlii, îi îndeamnă la supunere față de părinți, și apoi mulțumește corpului învățătoresc pentru zelul dezvoltat în decursul anului espirat.

Mulțumește mai departe doamnei Sofia Dr. Chirtop, pentru suma de 10 cor. dăruiti cu scop de a se împărți între cei mai buni elevi și eleve ale școlii. Darurile se împart între elevi și cu acestea se încheie anul școlar.

Agnita.

În 19 Maiu v. a. c. s'a ținut examenul la școala noastră română gr.-or. din opidul Agnita, în prezența dlui adm. protopresb. N. Moldovan, a dlor învățători I. Savu, Șulumberg și I. Hêrtoagă, Proștea, a comitetului parochial în frunte cu preotul local și a câtorva poporeni din Agnita.

Cei 61 elevi prezenți au fost examinați din toate obiectele de învățămînt prescrise pentru o școală poporală. Nu cred, că în întregul tract să mai fie vre-o școală cu elevi așa bine disciplinați ca cei din Agnita. Niște răspunsuri din toate obiectele de învățămînt așa de respicate și la înțeles, ca cele auzite și dela cei mai debili începători, n'am mai auzit. Pentru școala de toate zilele a avut 98 elevi, dar' pentru aceea toți cetiau fluent. A și fost remunerat dl învățător prin cuvintele elogioase adresate atât de dl administrator, cât și de colegii sei și membrii comitetului parochial.

Examenul, se înțelege de sine, ca toate esamenele dlui Paicu prestate aici în Agnita, s'a clasificat de foarte bun.

La dorința dlui administrator, s'a făcut puțină gimnastică în școală, nefiind timpul favorabil pentru de-a eși afară. Din câteva figuri au fost pe de-

plin mulțumiți asistenții, căci cu tact perfect erau făcute toate.

Cu privire la cântări, copiii din Agnita — instruați de dl Paicu — știu cânta afară de podobii tot ce se află în cartea de note a dlui Cunțan. A produs mare efect, cântarea de 4 strofe din cartea e 3-a de cetire de Popescu »Un tată din vechime«, cântată pe melodia »Deșteaptăte-Române«. Deci și în mod mijlocit, se poate desvolta simțul național. S. S.

Vrani (Bănat).

În 25 Maiu st. v. a. c. s'a ținut examenul la școlile gr.-or. rom. din frunțașă comună Vrani, în protopresbiteratul Bis.-albe, sub presiul dlui Sofronie Avramescu, paroch din Nicolinți, însoțit de dl com.-școlar tractual. — Dl protopop a fost bolnav. Peste 100 de persoane, bărbați și femei, toți în haine de sərbătoare în frunte cu d-nii preoți-capelani Vroif Tămășel și Nicolae Balmez, precum și dl notar Ioan Vanianțiu, care arată mare interes față de școală, au participat. A fost de față la esamene ca oaspe și dl învățător din Jebel Gregoriu Calciu, care anume a venit la noi ca să se convingă despre cele școlare-bis. — Comuna Vrani se poate fâli cu o școală măreață cu etagiu cu două săli de învățămînt, și o sală pentru societatea de lectură; precum și două cortele pentru doi învățători. Bêtrâni, dar' destoinicii învățători Nicolae Lungu și Iosif Ciulin, instruează la aceste școli de circa 38 ani cu zel și rîvnă rară, dovedă ne-au fost esamenele din acest an, precum și din anii trecuți.

Esamenele s'au ținut în următoarea ordine:

Dimineața dela 10—12 ore la școala de baieti unde instruează dl inv. Iosif Ciulin, prezenți au fost 75 școlari, cari s'au examinat din toate studiile prescrise; răspunsurile lor ne-au satisfăcut pe toți.

După amezii dela 3—5 ore la școala de fetițe unde instruează dl învățător Nicolae Lungu; prezente 70 eleve; și aici s'au examinat din toate studiile prescrise, dar' se părea ca și mai încântător răspundeau aceste brave școlărițe și mai ales din socoata mentală, și gramatica română, precum și istoria și geografia. Esamenele din Vrani au reușit peste așteptare, precum a accentuat și Prea On. Domn paroch substitut și M. On. Domn comisar la finea esamenelor în fața școlarilor școlărițelor și a publicului, »că esamene ca în Vrani nu se mai dau în întreg protopopiatul Bis.-albe, și nici nu s'au dat nici-cînd«.

— Bravii și conștiențioșii învățători Nicolae Lungu și Iosif Ciulin din Vrani pot fi mândri și mîngăiați că 'și-au făcut datorința de adevărați luminători ai poporului.

Ca adaos mai spun, că comuna Vrani intru toate este de model, popor bine situat, în privința materială, lucrător, întreprinzător, păstrător, deștept, și Români buni, numai una îi strică: tinerimea ar fi bine să se lapede de dătină de a viețui în concubinată. — D-nii preoți și toate superioritățile competente au datorința morală a stîrpi acest grav rău. Un asistent.

Sibiu.

Esamenul dela școala gr.-or. din Sibiu-cetate, care s'a ținut Dumineca trecută, a fost condus de dl Dr. Eusebiu Roșca, directorul seminarial. La acest esamen au participat, pe lângă alți domni, și mulți elevi ai seminarului, fiind școala aceasta și școală de aplicație pentru preparandiști. Și esamenul din anul acesta a dovedit deosebita hărnicie a dlui Candid Popa, căruia i-a mulțumit dl comisar pentru străduința ce totdeauna a dovedit întru îndeplinirea datoriștelor învățătorești.

Domnin (Sălagiu).

La 19 Maiu n. c. s'a ținut esamenul la școala română gr.-or. din Domnin (comitatul Sălagiului) atât cu elevii și elevele dela 6—12, ani cât și cu cei dela 12—15 ani, în număr de 88. — De față era dl Cherebețiu, protopopul tractului Noțigu, ca presedinte, însoțit de d-nii P. Pop, preot în Domnin, F. Cocianu adv. și propriet. în Domnin cu fam., Buhățel, preot în Mineu, T. Varna, preot în Ineu, Kaba, notar cerc., toți cu doamnele, Matiaș subnotar, Peter, învățător în Nadișul-român Budă, inv. în Noțigu, Manu, inv. în Șoimuș, Fogos, inv. de stat în Mineu, apoi mai multe doamne și drăgălașe domnișoare, precum și mai întreg satul.

Esamenul s'a deschis la 2 ore prin rugăciuni și o vorbire a unui elev și a dlui protopop.

Mult zelosul și preameritul domn învățător dl Teodoran, începe esaminarea după programă din toate obiectele, primind răspunsuri cari de cari mai precise și foarte bune din partea elevilor și a elevelor, ear' pe fața și în ochii părinților se vedea nespuse îndestulare și bucurie. După fiecare obiect se cânta frumos câte o poezie acomodată. La finea examenului, însuflețirea față de limba dulce maternă, au ridicat-o mult poeziile declamate de câtră mai mulți elevi și eleve, precum și mai multe dialoguri privitoare la profesiuni, societăți și de cuprins moral și foarte edificător pentru popor, cari toate au fost ascultate cu cea mai mare plăcere. Esamenul a făcut onoare multă zelosului și bravului învățător Ipatie Teodoran, care de 28 de ani de când e în comuna Domnin, din an în an s'a nisuit a satisface grelei sale chemări, prin ce d-sa și-a câștigat stima, iubirea și încrederea poporului și a superiorilor sei.

La finea examenului s'a împărțit între elevi și eleve după merit premiul donat de câtră dl Cocianu, căruia i-se exprimă și pe calea aceasta mulțumită.

Un participant.**„Asociațiunea“ la Sibiu.**

Intre festivitățile ce au să se aranjeze din privilegiul tinerii adunării generale a »Asociațiunii« la Sibiu, una dintre cele mai splendide și mai interesante va fi fără îndoială petrecerea poporală.

Comitetul ales pentru aranjarea petrecerii, în frunte cu dl Dr. Leményi va face tot posibilul, ca ea să aibă un splendid succes. Pregătirile s'au început deja. În întrunirea inteligenței fiind aleși fruntașii din comune pentru conlucrare, comitetul le adresează următorul

APEL:

Din ziarele noastre ați aflat de sigur, că »Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român« proxima adunare generală și-o va ține în Sibiu, la 21 și 22 Septemvrie a. c., adecă la Sf. Măria cea mică și ziua următoare.

În această ocazie de câțiva ani încoace s'au obișnuit a se aranja de câtră inteligența din partea locului festivități social-culturale, cari să lase urme trainice în inima tuturor participanților. Așa s'a urmat la Lugoj în 1896, la Mediaș în 1897, la Beiuș în 1898, la Deva în 1899 și la Băile-Herculane în 1900; tot astfel va trebui să se întempe și în Sibiu, dar' mai cu seamă aici, căci în ținutul acestui oraș avem o populațiune bine situată și inteligentă și o clasă cultă (preoți, învățători, notari, economi fruntași etc.), cari au dat dovezi, că știu a se însufleți pentru o vieată culturală românească.

Culmea festivităților aranjate din incidentul adunărilor generale a format-o, fără îndoială, totdeauna petrecerea poporală. Pentru acest motiv conferența inteligenței din Sibiu și jur, convocată de comitetul despărțământului »Sibiu«, ținută în 7 Iunie a. c., a decis, ca și de astă-dată să se aranjeze o petrecere poporală, la care să iee parte popor din toate comunele din jurul Sibiului în o periferie cât mai mare.

Realizarea acestei de inimi înălțătoare festivități atirne exclusiv dela zelul, ce vor desvolta bărbații nostri inteligenți domiciliati la sate, în particular D-Voastră.

Scopul e nobil, pentru acest motiv ne luăm îndrăzneală a Vă ruga, ca să ne dați concursul D-Voastre, fără de care zădărnica este toată țruda noastră, a acestora dela oraș.

Nu cerem lucruri imposibile, nici chiar costisitoare. Tot ce Vă cerem este, ca pe 22 Septemvrie st. n. să veniți la Sibiu și să aduceți cu D-Voastră sau să îngrijiți să vină, pe spesele lor sau cu ajutor străin, câteva părechi de oameni însurați (bărbați și femei), fete și feciori, cari să participe la petrecerea poporală, bine înțeles, toți îmbrăcați în costume originale, așa cum se poartă în comuna d-voastră. Perhorecăm tot ce nu este original românesc; nu vrem a ne fali cu lucruri străine.

Jertfa, ce cerem, este mică; așa credem, că atâta se poate presta în interesul culturii naționale, pentru mărirea prestigiului nostru național.

Pentru deplina D-Voastre orientare ne luăm voe a Vă comunica, că petrecerea poporală se va ține în orele de după amiază și se va termina la orele 7 seara. Ea va decurge astfel: Mai întâiu se va face o grupare a poporului după comune, care se va fixa prin fotografare într'un tablou artistic, apoi se vor produce jocuri naționale pe lângă acompaniare de musică, în fine se vor distribuî mai multe premii acelora, cari vor avè cele mai frumoase și mai curate costume românești, caracteristice ținutului nostru, și 1000 esemplare cărți de cuprins instructiv și distractiv.

Afară de petrecerea poporală se vor mai aranja și alte festivități, anumit în sala cea mare dela Gesellschaftshaus. E de dorit, ca și acestea să aibă un colorit cât se poate de românesc, de aceea s'a decis, ca sala dela Gesellschaftshaus să fie decorată pentru zilele de 21 și 22 Septemvrie st. n. a. c. cu obiecte de manufactură poporală, să formeze o mică espozitiie românească. Și acest scop îl vom putè ajunge numai așa, dacă D-Voastră ne veți pune la dispoziție mai multe astfel de obiecte: covoare, mășarițe, ștergare, fețe de perini, câtrinte și

alte asemenea, cari toate se vor înapoia în cea mai bună rînduală.

Reușita festivităților din 21 și 22 Septemvrie st. n. a. c., după-cum vedeți, atirne foarte mult dela D-Voastră. O minută nu ne îndoim despre zelul D-Voastre și avem ferma credință, că ne veți da tot concursul, atât pentru petrecerea poporală, cât și pentru espozitiia de manufactură țărănească, respective pentru decorarea sălii dela Gesellschaftshaus.

Pentru a ne putè orienta, veți binevoî a ne comunica cel mult până în 15 August st. n. a. c.: 1. din comuna D-Voastre câte părechi vor lua parte la petrecerea poporală, indicând și numele or și 2. ce fel de manufacturi și câte-ne puteți pune la dispoziție, cari trebuie până la 10 Septemvrie st. n. a. c. trimise pe adresa »Asociațiunii« în Sibiu, strada Morii nr. 8, provèzut fiind fiecare obiect cu numele proprietarului și al trimițătorului, scris pe carton și sulut.

În fine Vă rugăm, ca să ne încu-noștiințați cel mult până în 1 Iulie st. n. a. c., dacă puteți primi ori nu acest angajament, pentru noi de atâta valoare.

Primiți, Vă rugăm, asigurarea distinței noastre stime.

Comitetul aranjator, secțiunea petrecerii poporale.

Convocări.

Dela »Reuniunea învăț. români dela școalele confesionale ort-române din protopopiatele aradane I—VII.

Subscriții conformându-ne disp. §. 23 al statut. și ținând cont de concl. XIII. al conferenței premerse, convocăm membrii despărțământului, și pe toți binevoitorii și spriginitorii învățământului, la a II-a conferență din anul administrativ curent, ce se va ține în școala noastră confesională din comuna Tornia, Marți, în 13/25 Iunie a. c.

PROGRAM:

1. La 8 ore a. m. asistare la chemarea duhului sfânt.
2. Ascultarea examenului în școala locală.
3. Deschiderea conferenței.
4. Constatarea prezenților.
5. Raportul presidiului.
6. Reflexiuni la examenul ascultat.
7. Disertațiuni și prelegeri practice.
8. Înscrierea membrilor noi.
9. Propuneri și interpelări.
10. Fixarea proximei conferențe.
11. Autenticarea protocolului.
12. Închiderea conferenței.

Arad, la 1 Iunie st. n. 1901.

Iosif Moldovan, Ștefan Roja,
președinte. secretar.

Despărț. Abrud-Câmpeni al „Asociațiunii“.

Onorații membri ai comitetului cèrcual din despărțământul Abrud-Câmpeni al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« se invită a participa la vèdința ce se va ține la 24 Iunie n. 1901, la 3 ore p. m., în Abrud, în localul »Aurariei«.

Câmpeni, 16 Iunie 1901.

Dr. Basiliu Preda, Dem. Goia,
director. notar.

Povețe despre hrana țăranilor.

III.

Despre mâncarea de post.

Buruuienile, verdeturile, fructele, ciupercile sînt puțin hrănitoare, le putem mânca numai ca adaos la alte mâncări hrănitoare; astfel pepenii (zămoșii, harbuzii), merele, urzicile, spanacul, castraveții, dovlecii (lubenii), varza (curechiul), nu ne dau putere pentru-ca să rămănem sănătoși și destoinici la muncă dacă ne hrănim cu ele singure, și în lungul timp al posturilor mari trebuie să alegem mâncările cu cunoștința puterii lor hrănitoare, pentru-ca să nu eșim din post cu totul slăbiți din mănecarea neîndestulitoare. Mai ales copiii, femeile însărcinate, femeile cari alăptează copii, sufer, dacă nu le dăm hrana potrivită cu trebuințele corpului lor.

icrele de crap, de știucă și de alți pești, dacă n'au fost păstrați într'un loc curat, răcoros, ferit de praf, putrezesc și mănecarea lor poate produce boale grele. Scoicile și melcii se ferb și se fac din ei ciorbă de mănecare, însă mai puțin hrănitoare decăt din pește.

Copiii mici, mai ales cei de curënd înțărcați, nu se pot hrăni cu mănecări de post și nu se pot lipsi de lapte de vacă, de capră ori de oaie; stomachul lor încă nu supoartă castraveți, varză (curechiu) și alte legume și murături; li-se poate da însă puțină mămăligă pripită, pâne, ciorbă de cartofi, ciorbă de fasole sleită, nu boabe. Mănecarea lor de căpetenie rămăne însă laptele; din nenorocire, pe alocurea, copiii pe vremea iernii sînt lipsiți de lapte, fiindcă vitele n'au nici coșare nici nutreț îndeștulator.

de țuică, care fiind adese-ori stricată, poate vătămă stomacul.

Ciorba, dacă nu este fiartă cu borș sau cu zamă de varză (de curechiu), se acrește cu aguridă (cu struguri necopți), ori cu chisăliță de prune verzi. Este însă vătămător ca să mănecăm numai mănecări acrite și iuți, și trebuie să ne hrănim și cu mănecări dulci, să nu punem în toate bucatele oțet, borș, ardeiu și piper.

IV.

Despre gospodăria și gășirea bucatelor.

Fetele trebuie să învețe gospodăria și bucătăria, să știe cum, chiar în casa oamenilor săraci, se pot gășii bucate bune cu puțină cheltuială, cum se pot face felurite mănecări dintr'unul și același lucru, să se deprinză de timpuriu cu rostul cășii, cu lucrarea grădinii de legume, care nu trebuie să lipsească de

Albanezii.

Din toate fructele și legumele mai au puțină putere hrănitoare cele cari conțin puțin ulei și zăhar (nucile, alunenele, prunele, cireșele, vișinele, strugurii, perșecile, gutăile, morcovii, napii, sfeclele, țelina, ceapa).

Unele mănecări de post sînt însă aproape tot atăt de hrănitoare, ca și carnea, peștele, laptele, branza, anume fasolea, mazărea, linte, bobul, dacă sînt bine gășite, bătute sau sleite; de aceea, ele nu trebuie să lipsească dela masa țeranului în timpul postului, adăogându-li-se, pe cât iartă mijloacele, și puțin unt-de-lemn, ori ulei de in ori de nucă. Cartofii dau asemenea o mănecare bună de post.

În zilele de post în cari mănecarea de pește este permisă va fi folositor ca să mănecăm și pește proaspăt; în lipsa lui, pește sărat. Peștele sărat să nu fie prea vechiu și stricat. Asemenea și

Fasolea, mazărea, linte, bobul, când se ferb în apă văroasă nu se moaie curënd, și trebuie să stea la foc mai multă vreme decăt alte bucate; de aceea este bine, ca în locurile unde apa este văroasă, să se fearbă fasolea, mazărea, linte, bobul, în apă de ploaie curată, sau în apă de riu curată, sau să se adauge la apa văroasă cătă puțină leșie făcută din cenușă curată.

În timpul posturilor mari, este necesar ca femeia țeranului să facă și pâne de grâu, de secară ori de orz, și dacă n'are cuptor, s'o gătească în țest.

Ca să schimbăm gustul mămăligii, o dumiă, în lițtar (miere) de prune, în terciu de prune, în chisăliță de prune verzi ori de prune uscate, o udăm cu mujdeiu din usturoiu pisat, cu oțet ori cu borș, o mănecăm cu ceapă, cu praz, cu usturoiu verde. Pe alocurea se udă mămăliga cu poșircă rămasă la facerea

lângă casă, cu stringerea și păștrarea tuturor lucrurilor necesare pentru hrană, cu creșterea de pasări: găini, curci, găște, rațe, cu curățirea cotețelor, pentru-ca să nu se încingă boală între pasări, cu ținerea de rimători, cu îngrijirea și mulgerea vacii, în lipsă de vacă cu mulgerea caprii ori a oii, cu curățenia necesară a vaselor și uneltelor în care se adună, se păștrează și se gătesc lucruri de mănecare.

Femeia prevăzătoare, buna gospodară, își așează lucrurile de hrană în cămară, care trebuie să fie uscată și aerisită, stringându-le pe fiecare la vremea lor: făină, mălaiu, fasole, mazere, linte, bob, fructe uscate, prune afumate ori opășite, cartofi, ceapă, usturoiu (aiu), praz, ardeiu (ciuște), sfecle, morcovi, (mure), țelina, pētrănjel, untură, (unsoare), slănină, carne afumată, ouă, unt, branză. Varza (curechiu) acrită și sticla

cu gaz (cu petrol) nu se țin la același loc cu făina, care s'ar strica din mirosul verzei și al gazului. Pentru păstrarea făinii de grâu și a mălaiului (a făinii de cucuruz) se alege locul cel mai uscat din casă, căci la umezeală făina se strică, se încinge, mucigăește. Toate aceste lucruri de mâncare se vor împărți și întrebuința cu bună judecată, pentru-ca să ajungă până la sosirea altor proviziuni, mai ales din fasole, mazere, linte, cartofi, ceapă, trebuie să se păstreze parte pentru postul Paștilor, când țeranul are și munca grea de împlinit. Țeranca cu judecată, deși vinde mare parte din ouă, unt, paseri, lapte, oprește parte din ele pentru hrana familiei, mai ales a copiilor.

Carnea de rimător este belșugul căsii; slămina și carnea afumată se pot păstra mult timp, și cui li dă mâna, se nu se mulțumească cu tăinrea unui singur rimător la Crăciun, ci se taie doi, ca să aibă carne afumată și slănină și vara, în vremea muncilor grele, când muncitorul trebuie să se hrănească mai bine. Unele mâncări făcute din carne de porc (de mascur) nu se pot păstra multă vreme, ci trebuie să se mănânce curând după tăierea rimătorilor, precum cartaboșii făcuți din măruntăile rimătorului, piftia (récile) gătită din picioarele lui, carnea proaspătă, care n'a fost afumată; altele nu se strică dacă se așează la un loc potrivit, precum cărnații făcuți din carne și uscați ori afumați, șunca, costițele și alte cărnuri afumate. Din carnea de rimător proaspătă se face friptură, sarmale (găluște), mâncare scăzută (tocană) cu varză, varză călită (cu jumeri de rimător) și alte mâncări.

Din carnea de vacă, de oaie, de capră, se gătește rasol și ciorbă, ferbându-se cu apă, ori cu borș sau cu zamă de varză și cu sare, ceapă, ardeiu, mărar; mâncare scăzută, ferbându-se carnea cu cartofi, varză, orez, morcovi; friptură, gătindu-se în tingiri ori la frigare se scurge grăsimea, și carnea perde din putere. Dacă carnea este grasă, se face din ea ghiveciu, frigându-se într'o tavă adâncă cu cartofi, varză, ceapă, ardeiu, pătlăgele roșii și vinete, castraveți, mărar.

Păstrama este mai puțin hrănitore decât carnea proaspătă, deja cu saramura s'a scurs sucul dintrînsa și ea a rămas svântată de toate zămurile; apoi este scumpă, căci după prețul ei, are puțină putere hrănitore.

Pasările, înainte de a se găti, trebuie să se curețe bine dinlăuntru, prin scoaterea măștelor, pe din afară, opărindu-se cu apă ferbinte, pentru-ca să se înlesnească depărtarea penelor. Din paseri se face, ca și din carnea de vacă și de oaie, ciorbă, rasol, friptură, mâncare scăzută cu cartofi, varză, orez, meiu, ori ciulama cu făină și unt.

Ouăle se mănâncă gătite în mai multe feluri, ferte, cu zamă, coapte, prăjite cu unt ori untură, cu puțină făină, făcute scrob, jumeri și altele; în toate felurile ouăle sînt o mâncare sănătoasă, foarte hrănitore. Ouăle de Paști se nu se vâpsească cu vâpseli (boeli) otrăvitoare, căci acelo vâpseli trec adese-ori prin coaja oului în lă-

untru și otrăvesc albușul și chiar gălbenușul oului.

Laptele ne dă hrana cea mai prețioasă pentru copii și pentru oameni mari; copiii nu se pot crește fără de lapte și foarte mulți copii mor cu zile, fiindcă le lipsește această mâncare, singură potrivită pentru copii, atât când mama lor n'are destul lapte, precum și la înțarcare. De aceea fiecare gospodărie trebuie să poseadă vacă cu lapte, și sătenii cei mai săraci să crească cel puțin o capră sau oaie, și să îngrijească bine de acea vită, ținând-o curat, iarna într'un grajd închis, și hrănind-o bine tot anul, îngrijid ca în nici o vreme să nu-i lipsească nutrețul hrănitore; vaca hrănită numai cu coceni de porumb și cu paie, nu poate produce lapte de ajuns, și trebuie să-i dăm câte o mâncare mai hrănitore: tărîțe, coaje de sfecle și alte rămășițe din bucătărie, trifoiu ori lăptarnă.

Înainte de a se mulge vaca, capra, oaia, trebuie să se spele țîța ei cu apă curată și să se șteargă cu cârpă curată; asemenea acela care mulge vita să-și spele bine mâinile înainte de-a păși la această lucrare, să spele asemenea cu apă curată și cu cenușă vasul în care mulge lapte și să păstreze laptele într'un loc curat și răcoros.

Laptele se mănâncă mai bine fere; copiilor să li-se deie lapte crud. Laptele este o mâncare sănătoasă în toate felurile: ca lapte dulce, acru, bătut, covăsit (închegat), apoi se scoate din lapte unt, caș dulce, brânză, cașcaval, urdă; chiar jintița mîncată cu mămăligă este sănătoasă. Înainte de a face unt, putineul în care se bate laptele trebuie să se spele cu apă ferbinte și cenușă. Asemenea untul scos din lapte bătut se spală de mai multe ori în apă curată, pentru-ca să nu rănțezească, să nu se facă iute.

Peștele se face ciorbă și rasol sau friptură; peștele proaspăt este hrănitore, cel sărat numai dacă nu s'a învechit; el este adese-ori stricat, putrezit și parte din zama lui a rămas în saramură, care dacă șede mult, devine otrăvitoare.

Cartofii se mănâncă copti pe cărbuni, ferți, făcuți ciorbă, mâncare scăzută, prăjiți în grăsime de porc ori în ulei. În timpul postului să nu lipsească cartofii dela masă.

Fasolea și mazerea se ferbe cu sare, ceapă, mărar, se bate (se face mâncare sleită), se acrește puțin cu oțet și se drege în timpul postului cu ulei de in, ori ulei de nucă. Lintea se ferbe cu sare și ceapă și se face ciorbă.

Varza (curechiu) dulce și acru, crudă și feartă, nu hrănește; pentru-ca să n'o mîncăm fără nici un folos, trebuie să-i adaogăm cel puțin slănină în zilele de dulce (de fruct), ulei de in ori de nucă și ceapă în zilele de post.

Susaiul, știrul, loboda, urzicile, castraveții, ștevia și alte asemenea buruieni, n'au nici o putere hrănitore, nici crude, nici ferte, nici mîncate crude cu sare, nici gătite cu borș, cu oțet, cu zarzări ori prune verzi.

Dacă le facem ciorbă, trebuie să adaogăm ceapă, orez sau alte lucruri hrănitore.

Gustul bucatelor se schimbă și se drege prin adaogire de ceapă verde și

coaptă, usturoiu verde și copt, praz, pînțel, cimbru, leuștean, mărar, ardeiu, piper, dar' cele din urmă două nu trebuie să se puie în mâncări în cătățime mare. Bucatele prea acre, prea sărate și prea iuți, nu sînt sănătoase; nu trebuie să dregem gustul mai tuturor mâncărilor cu oțet, borș, zamă de varză, de aguridă, cu chisăliță de prune, cu sare de lămăie, cu multă sare, cu mult ardeiu și piper, căci ele slăbesc stomachul și strică sîngele; pe lângă mâncări puțin acre să mîncăm și altele, dulci.

Mîncările și beuturile să nu fie nici răci ca ghița, nici ferbinți, ci de căldură potrivită, ca să nu arză în gură, în înghițitoare și la stomach. Mîncările și beuturile prea calde și prea răci strică dinții.

Vasele de bucătărie să se ție cât se poate de curate. Oalele, cratițele, tingirile, străchinele și alte vase de pămînt ars (de lut) sînt câte-odată smălțuite și dacă n'au fost bine arse în cuptor, în smălțul lor se mai află plumb neprefăcut în smălț, care se topește în mâncările și beuturile acre și le otrăvesc. Înainte de-a întrebuința acele vase pentru gătirea și păstrarea mâncărilor și beuturilor, să se fearbă în ele oțet tare aproape un cias, apoi acel oțet să se lapede și vasul să se clătească cu apă; astfel se va depărta plumbul, care ar putea otrăvi mîncările și beuturile. Vasele de aramă trebuie să fie bine spoite cu cositor.

(Va urma).

Școalele de cadeți.

(Urmare și fine).

Petițiunile de primire.

Escrerea de concurs pentru primirea în școalele de cadeți se publică în lunile lui Martie sau Aprilie.

Părinții, la orfani tutorii, au să-și facă rugarea pentru primire după formularul de mai jos și să o aștearnă cel mult până în 15 August a fiește-cărui an de-adreptul la comanda școalei mai apropiate de cadeți.

Pentru aspiranții, cari voesc a fi primiți într'o școală de cadeți de cavalerie, artilerie sau de pioneri sînt a se așterne petițiunile după modelul prescris la același termen la comanda celor școale. În fiecare petițiune trebuie spuse trei școale, în cari ar dori să fie primit.

La rugare trebuie alăturate toate actele, cari dovedesc împlinirea condițiilor cerute pentru primirea în școala de cadeți dimpreună cu un revers iscălit și de tată sau tutorul băiatului, deobligându-se că va servi în armata ces și reg. după absolvirea școalei de cadeți. Reversul acesta trebuie să fie provăzut cu clausula recerută pentru Austro-Ungaria.

Dispozițiuni în urma cererilor de primire.

Petițiunile intrate la școalele de cadeți se examinează acolo și când acele corăspund prescriselor legale se aștern ministrului de războiu, care decide, la care școală de cadeți are să intre. Pe baza acestei dispozițiuni ministeriale se citează aspiranții de comanda școalelor de cadeți pentru depunerea examenului de primire. Părinții sau tutorii respectivi au să se îngrijească, ca aspiranții

să se înfățișeze la depunerea esamenului la timpul prescris; tot ei au să poarte și speșele de călătorie ale aspiranților.

Cercetarea medicală militară în școlile de cadeți.

Fiecare aspirant este supus după sosirea lui în școala de cadeți la o nouă cercetare medicală.

În caz când medicul nu-l află bun, acela se prezintă spre a fi cercetat de un medic de ștab superior activ. În cazul când nici acest medic nu-l află bun, nu poate fi primit.

Esamenele de primire.

Esamenele de primire verbale și scripturistice se țin în zilele de 12-16 Septemvrie.

Clasificarea în fiecare obiect de studiu se face cu majoritate de voturi; spre a fi primit are să capete din toate studiile cel puțin suficient.

Aspiranții au să depună esamenul în limba germană.

Pentru cei ce vin dela școlile românești sau ungurești se cere mai puțină limbă nemțească, dar Români nostri, cari vreau să-și dea copiii la școlile de cadeți, vor face bine, dacă îi vor da 1-2 ani în vre-o școală cu limba de propunere germană.

Cursuri pregătitoare.

Aspiranții, cari produc testimoniile recerute despre clasele pregătitoare, dar nu satisfac recerștelor la esamenul de primire, pot fi primiți cu consensul părinților într'un curs pregătitor de un an, după absolvirea căruia înaintează în cursul prim al școlilor de cadeți. Atari cursuri pregătitoare se află lângă școlile de cadeți de infanterie din Marburg și Strass.

Părinții au să spună în rugărilor lor, dacă se învoesc sau ba, ca fiii lor să fie primiți în acest curs.

Publicarea rezultatului esamenului de primire.

După terminarea esamenului se publică aspiranților rezultatul.

Cari nu se pot primi din lipsa de spațiu și cei destinați pentru cursul pregătitor, se îndrumază să fie cu așteptare până la sosirea hotărșirii ministrului de războiu.

Cererile pentru primire și acelușele lor se păstrează la școala de cadeți. Când se înrolează elevul în armată, i-se restituie acelușele cererii de primire, ear' când ar fi dimis din școala militară sau ar muri, acelea se predau părinților. Vestmintele civile ale celor primiți li-se dau părinților.

Esamenul de primire.

La infanterie și cavalerie cursul I. aspiranții au să depună esamenul de primire anume din limba germană, cunoștința fundamentală a gramaticii, a ortografiei, cetșirea corectă, reproducerea de istorioare mai mici în scris.

Dela cei ce au în limba lor maternă cunoștințe corășpuzătoare și cunosc limba germană în așa grad, ca să poată înțelege prelegerile, se așteaptă mai puțin.

Din geografie au să știe bine cele ce se învață în cele 4 clase gimnasiale, reale ori civile.

Din istorie. Cunoșterea persoanelor și evenimentelor mai marcante din istoria evului vechiu, mediu și a celui nou. Cunoștința exactă a momentelor principale din istoria Austro-Ungariei.

Din istoria naturală. Cunoștințele formelor principale ale regnului animalelor, plantelor și mineralelor, și deosebiriile mai marcante la împărșirea lor sistematică

Din fizică și chimie. Inșușirile generale ale corpurilor. Puterile moleculare. Căldura, magnetismul, electricitatea, mecanica, acustica și optica.

Cunoștința legilor fundamentale fizicale chimice și a elementelor mai însemnate pentru viața practică și a împreunărilor anorganice.

Din aritmetică și algebră. Operațiunile cele 4 fundamentale cu numeri generali cu una și mai multe note, ridicarea la pătrat și cub, estragerea rădăcinii pătrate și cubice. Divisibilitatea numerilor. Casurile cele mai simple ale împărșirii polinoșilor în factori; măsură maximală comună și multipliatorul minimal comun; computul cu frângerii comune; descompunerea ecuațiunilor de gradul prim cu 1 sau mai multe necunoscute; cunoștința despre proporțiuni și aplicarea lor la regula de 3 compusă, regula alegațiunei.

Din geometrie și desenul geometric. Cunoștințe fundamentale despre corpul geometric. Operațiunile geometrice în spațiu. Cunoștința unghiurilor și a liniilor paralele. Cunoștința triunghiului și congruența lui; patruunghiurile și poligoanele, cercul, împărșirea cercurilor și construcțiunea poligoanelor regulate. Cunoștința figurilor regulate, strămutarea și împărșirea lor, principiul lui Pitagora, calcularea suprafețelor și cele mai însemnate despre asemănarea figurilor geometrice. Unele eserecții în întrebunșarea recușitelor de desen.

Din caligrafie. Scrisoare curentă, ceteată, germană și latină.

La școala de artilerie și cavalerie esamenul de primire în cursul I. corășpunde în general cu cel de infanterie, se recere înșă din geografia țșrilor afară de Europa, din istoria evului vechiu și din matematică, o pregătire mai mare.

Cererile pentru primire cât și părerile medicale sânt de a se prevedă cu timbru de 1 cor., ear' acelușele celelalte, dacă cumva nu sânt timbrate, sânt a se timbra cu 30 bani.

Reghianul.

PARTEA ECONOMICĂ.

Comerciul național.

Poporul nostru poate acum să-și valideze puterea sa de muncă și interes și pe terenul comercial — numai să voiască. Cam de un deceniu am început a ne afirma și noi mai cu dinadinsul pe acest teren. Adeca nu s'a afirmat încă până acuma poporul, — afară de unele începuturi cu boltșe, — oi inteligența noastră a arătat cât de cât

partea de interesare ce o nutrește pentru popor. Aceasta s'a manifestat prin înfiinșarea cătorva societăți comerciale cu menirea a scăpa poporul nostru din robia cămătarilor jidani.

Cunoscând rolul frumos și creștinesc ce-l au societățile noastre comerciale în mijlocul poporului; dar' totodată conchizând cu dureră, că aceste societăți nu se pot bucura îndeajuns de spriginul general al poporului, și vșzând pe de altă parte interesul neînsemnat ce se dovedește pentru îmbrășșirea și spriginirea negoșului românesc, — nu putem decât să constatăm, că indiferenșmul acesta ce să manifestă ne va duce cât de curând la un faliment total al comericiului nostru — cu toate-că în vremile actuale trăim numai la început pe acest teren.

Cine poartă vina la letargia asta generală ce dăinuește în mijlocul poporului nostru?

Care-s adevărații conducători ai poporului?

Preoții au sublimate chemare a crește poporul în spirit religios, moral, dar' tot preoții au și datorinșta de a arăta poporului calea potrivită și cinștită pe care ar pute ajunge la bunăstare materială.

Dela preoți să așteptăm totul, căci ei sânt adevărații părinșși sufletești ai poporului.

Ca să ne putem lăuda mâne poimâne, că poporul nostru e constiu de chemarea sa, să așteptăm ca preoții nostri dela sate pe calea potrivită să esplice foloasele ce i-le pot aduce spriginirea și îmbrășșirea negoșului.

Dacă lășăm poporul în nepășare atunci mâne-poimâne o să ajungem în o tristă învêlmășeală; o să greșim ținta de care au fost conduși bărbații nostri cu tragere de inimă pentru popor la înfiinșarea societăților comerciale.

Noi sântem dedați a ne însufleși de idei — și asta-i foarte bine, dar' ideile sublime așteaptă și fapte, căci numai prin fapte putem să resolvăm probleme ce cad în favorul nostru.

Știm cu toții însufleșirea generală ce s'a arătat la zorșirea soc. com. «Concordia», — acum putem zice că însufleșirea de atunci e prefăcută în nepășare regretabilă.

Vitregitatea în care trăește negoșul nostru românesc s'a putut constata și din bilanșele ce s'au publicat până acum din partea societăților noastre comerciale.

Ne mirăm într'una că societățile noastre de comericiu nu progresează, cauza însă tot la noi trebuie să o căutăm.

Dacă spriginim comericiul străin, — nu putem aștepta totodată ca negoșul nostru românesc să înflorească!

Să sperăm că pe viitor poporul va arăta mai mare interes față de comericiul nostru. Atunci vom fi în poziție de a constata cu satisfacție, că preoții nostri și-au făcut datorșia și în această direcțiune.

Să îmbrășșim și să spriginim comericiul național, căci asta-i terenul ce ne-a rămas încă deschis spre a ne pute afirma.

Nicolau Macrea.

Reuniunea economică din Orăștie.

I-a adunare generală a Reuniunii economice din Orăștie s'a ținut Luni la 3 Iunie a. c. (2¹/₂, ore d. a.) în biserica gr.-or. din comuna Romos. A fost de față comitetul Reuniunii, apoi cărturari din Orăștie și comunele vecine, cum și mulțime de popor din Romos și împrejurime. În absența dlui președinte Dr. Ioan Mișu, adunarea a fost deschisă și presădată de dl membru al comitetului Daniil David, care în cuvântul de deschidere a arătat însemnătatea acestei reuniuni, spunând, între altele că ea s'a dezvoltat normal și și-a făcut cursul dorit, ear' de țință s'a apropiat în chip mulțumitor... Președintele a numit apoi doi notari: pe dl Ioan Moța și C. Baicu.

Dl Moța a citit raportul comitetului pe an. prim de gestiune. Din acest raport împărtășim următoarele date, cari dovedesc o activitate destul de rodnică: La apelul făcut publicului după inactivarea Reuniunii s'au înscris:

2 membri fondatori, à 100 cor. = 200 cor
29 » pe viață, à 25 » = 750 »
190 » ordinari, à 2 » = 396 »
36 » ajutători, à 1 » = 36 »
265 membri, solvind taxe de 1382 »

Fondul înființat de institutul »Ardeleana« și menit pentru a da mijloacele de lipsă reuniunii, în scopul de-a ajuta pe plugarii și meseriașii din acel ținut, este de cor. 5000.— Dela 1895 »Ardeleana« în fiecare an dotează acest fond cu câte cor. 1000.—

Reuniunea a avut la dispoziție în an. 1900 în total: cor. 2617.75 diu care a spesat pentru trebuințele sale cor. 2456.32, mai rămânând un escedent de cor. 61.43.

Drept mijloace pentru ajungerea scopurilor sale Reuniunea: 1. A ținut prelegeri economice în diferite comune; 2. A ajutat membri la procurarea cu preț mai moderat de semințe și mașini agricole; 3. Distribuirea de premii; 4. înființarea de așezăminte economice folositoare prin comune; 5. Edarea unei foi economice.

Prelegeri economice s'au ținut 7 în 7 comune (Orăștie, Balomir, Romoșel Șibot, Vinerea, Balșa și Turdaș), vorbindu-se despre foloasele introducerii plantelor de nutreț artificiale în economie, despre cultura pomilor, despre îmbunătățirea soiului de vite, despre altoirea viiei și stropirea ei contra peronosporiei, despre însemnătatea însoțirilor economice pentru procurarea de unelte și mașini agricole și pentru valorarea mai bună a produselor economice.

S'au distribuit:

863 chlgr. sămânță de trifoiu,
177 » » » luțernă franceză,
57 » » » napi de nutreț,
5 » » » iarbă italiană.

Pentru aceste semințe Reuniunea a încasat dela peste 100 de membri cor. 1163.22 ear' prețul lor de cumpărare a fost cor. 1486.90; deci diferența de cor. 323.58 a suplini-o Reuniunea.

Premii de câte 10 cor. în aur s'au distribuit 3, aume dlor: N. Ștefănescu (Sibișel) C. Viorel (Șibot) și I. Fleșeriu (Romos), cari au cultivat cu mare zel pomăritul. La cele 5 premii de câte 20 cor pentru cei-ce-și vor aduce câte o vițea de soiul curat Pinzgau, n'a fost nici un concurent.

Însoțiri de credit sistem Raiffeisen s'au înființat în Balomir, Șibot și Babța.

Din raportul cassarului s'a văzut că Reuniunea a avut disponibilă suma de 2617.75 cor. și a spesat 2556.32 cor. rămânând un

escedent de 61.43 cor. Socolile au fost aprobate și cassarului și comitetului s'a dat absolutul. S'a primit și proiectul de budget pe a. c.

Epoșia de vite proiectată s'a decis a a se țină la toamnă. Comitetul va avè se defigă terminul. Institutul »Ardeleana« a votat anul trecut în scopul premierii suma de 2.0 cor.

În locul dlui P. Belei, care a demisionat, a fost ales casar dl Valeriu Orbonaș.

Dl Moța a ținut apoi o prelegere despre însemnătatea însoțirilor, și îndeamnă pe Romoșani a se constitui în felurite tovărășii.

Comitetul a fost însărcinat cu studiarea propunerii de-a se cumpăra o mașină de treerat cu vapor, care se fie pusă la dispoziția satelor.

S'au distribuit între economii prezenți 25 ex. din publicațiunea Reuniunii »După comasare« de I. Blaga.

S'au înscris 28 membri noi, solvind 51 cor. taxe.

O carte bună.

»Prăsierea pomilor«, precum și păstrarea și prepararea poamelor, pentru școalele populare de repetiție-economice, de Nicolau Albani, învățător dirigent. Cu 22 figuri intercalate în text. Carte premiata de reuniunea agricolă din comitatul Făgărașului. Prețul 60 bani 6 bani porto. Sibiu, 1900. Editura autorului.

Nu-i vorba, avem de mai nainte încă câteva cărți, cari cuprind îndrumări pentru pomăritul împreună cu un câștig atât de mare, dar' mai la toate e prețul cam mare pentru punga plugarului nostru dele sate. Și la asta se va fi gândit dl învățător Albani, când s'a apucat să scrie cartea aceasta anume menită pentru economii nostri. Și nici că ar fi fost cineva mai chemat ca dînsul, să facă isprava aceasta. Învățător vechiu, dela începutul carierei lui a înțeles, că pe lângă învățătura din carte trebuie să învățăm pe copiii nostri și lucruri, al căror folos se se poată vedea mai curând. Nu s'a mulțumit însă numai să-și învețe școlarii, ci a plecat prin celelalte sate din județul Făgărașului ținând prelegeri din pomărit la învățători și țărani și împărțind, parte din grădina școlii, unde e învățător, parte mijlocind dela grădinile de pomi ale statului peste 20 de mii de altoi pe la preoți, învățători și țărani. Ca să se lățească însă cât mai mult pomăritul între Români nostri s'a apucat și din bogatele lui cunoștințe a adunat un mănunchiu, pe care l-a publicat în cartea, al cărei nume l-am spus la început.

Cunoștințele despre pomărit sunt așezate după luni. Ne vorbește, începând cu Septemvrie, despre prăsierea din simburi, culesul și păstrarea pomilor, tractarea pomișorilor, ce voim să altoim iarna, facerea gropilor, gunoarea, pachetarea poamelor, pământul, surceii de altoit, uneltele, felurile altoirii, sădirea, formarea coroanei, brezdarea și întinerirea pomilor, înlocuirea lor, ocularea, apoi despre animalele și boalele stricăcioase pomilor, despre soiurile poamelor, cultura smeurului, agrișului și a rozinchenului, păstrarea și uscarea poamelor, facerea lictarului (mierii de poame), vi-

nului, oțetului și a spirtului de poame și a vinului de rozinchine și agrișe, cu un cuvânt despre tot ce stă în legătură cu pomăritul.

Și dacă avem în vedere, că întreaga carte e scrisă într'o limbă ușoară, pe care o înțelege și copilul din clasa a II-a, sare 22 icoane frumoase și costă numai 30 de cruceri (60 bani) și 3 cr. (6 b.) pentru porto, nu putem din destul recomanda tuturor economilor, preoților și învățătorilor nostri să se grăbească a și-o procura fie dela autor, care e în Sâmbăta-de-jos (Alsó-Szombatfalva), comit. Făgăraș, sau apoi dela noi. Cel mai lesne lucru ar fi, ca deodată cu abonamentul pe a doua jumătate a anului la foaie să se trimită încă 33 cr. pentru carte, câtă vreme mai avem esemplare din ea.

SFATURI.

Boala de gură și unghii. Contra boalei de gură și unghii, care earăși a izbucnit în mai multe comune în comitatul Hunedoarei, se pot asigura oare-cum oamenii lăsând ca vitele să le fie altoite, (cum se altoesc copiii contra vîrsatului). Altoirea o face veterinarul comitatului.

Ca mijloace de apărare contra boalei se recomandă:

Curățenia cea mai mare în grajduri: ungând toate părțile de lemn cu var cu amestec de »Creolin« (10 părți apă și 1 parte creolin), — apoi vitele să le apărăm de muște în grajduri umbroase ori în tufărie, căci muștele răspândesc tare aceste boale, sburând de pe gura dela o vită la alta.

Mănuși de glacié, sau altă piele, se pot ușor lărgi, dacă acele sînt prea strîmte. O cărpă curată se umezește puțin și se înfășoară mănușile în ea, ținându-le astfel câteva ore. După aceea le tragem încetisor pe mâni și le ținem astfel întinse o bucată de vreme.

Curățirea blouse-lor de catifea, sau stoffe deschise, se ajunge une-ori surprinzător de bine, dacă se freacă cu miezuri de pâne uscată.

Știri economice.

Starea sămănăturilor în Bănat. În urma ploilor din urmă dela grâu și săcără se poate aștepta o recoltă bună; orzul și ovășul s'au îmbunătățit, așa că dacă se va menține timpul favorabil și acestea vor da o recoltă mulțumire. Cucuruzul se desvoltă foarte bine. Anul acesta sînt bucatele mai bune în comitatul Caraș-Severin, unde pământul e mai slab, ca în Timiș și Torontal, cari au vestitul pământ negru.

O nouă mină de aur au descoperit dl Epure, notar în Greovaș și negustorul de acolo Gindu, în comuna Agadiciu din Caraș-Severin. Mineraiul din această mină mai conține și argint, plumb și aramă.

Recolta în Bulgaria promite a fi anul acesta cu 50 procente mai mare ca cea din anul trecut, care încă a fost satisfăcătoare.

CRONICĂ.

PREMIU ABONENȚILOR NOSTRI. Ca în alți ani, vom da și în anul acesta în Octombrie tuturor abonenților noștri drept premiu o carte, care va cuprinde poezii populare, glume, povești, sfaturi etc.

Parastas pentru Eugen Mocsonyi. Din Măidan primim cu datul de 10 Iunie n. spre publicare următoarele: Azi, Duminecă, în 10 Iunie n. s'a ținut parastas pentru decedatul Eugen și părinții săi M. și Ecaterina Mocsonyi. Parastasul a fost celebrat cu toată evlavie de tustrei preoții noștri, anume: veter. Dionisie Liuba cu asistența dlor preoți George Popoviciu și Aurel Iana. La finea parastasului veter. Liuba a spus poporului că pentru cine s'a ținut parastasul și pentru cine condolăm noi, când apoi poporul destul de numeros a ținut: D-zeu să le ierte păcatele, că prea mult bine au făcut neamului nostru.

Esamenale învățătoresci de calificare la seminarul din loc s'au terminat astăzi. Din 45 de candidați au prestat examenul cu deplin succes 31 de inși.

De ale „Asociațiunii”. Membrii despărțământului „Bocșa” al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” și toți binevoitorii culturii poporului român, sunt invitați la adunarea cercuală ce se va ține Duminecă, în 30 Iunie st. n., la 10^{1/2} ore a. m., în Recita-română. În această adunare se va face și alegerea comitetului cercual și alegerea a doi reprezentanți pentru adunarea generală a „Asociațiunii”. Bocșa-germană, în 5 Iunie st. n. 1901. Pentru comitetul cercual: Ioan Budințian, directorul despărțământului. Petru Ieremia, secretarul despărțământului.

Membrii fondatori, pe viață, ordinari și ajutători din despărțământul Beiuș al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” se convoacă la adunarea cercuală, ce va avea loc la 27 Iunie n. 1901, d. a. la orele 4, în Beiuș. În ordinea de zi: Alegerea comitetului cercual. Alegerea delegaților pentru adunarea generală a „Asociațiunii” în Sibiu, precum și distribuirea premiului de 25 coroane pentru pomârț. Se invită mai ales poporul din sate la această adunare și toți cei-ce au la inimă înaintarea culturală a poporului. Beiuș, la 5 Iunie 1901. A. Palladi, director. N. Fabian, secretar.

Pentru universitatea săsească s'au făcut alegerile în toate cercurile electorale de pe teritoriul fondului regesc. S'au ales 19 delegați sași și 2 români (Dr. Stefan Păcurariu și Laurian Bercian), aproape toți cei de până acum.

O nouă bancă românească. În comuna Coșteiu (lângă Vârșet) s'a ținut Duminecă trecută o conferință, convocată de preotul Avram Corcea, și s'a hotărât înființarea în Coșteiu a unui institut de credit și economii sub firma „Bănățeanul”, cu capital social de 50.000 cor.

Pentru scaunele școlare comunale. Scaunul școlar comunal din Biserica-albă a hotărât, ca în tot anul să dea 80 cor., din cari să se cumpere cărți de premii, dar numai de cele scrise în limba maternă a școlărilor. Foarte bine!

Rachiul. Un faur din Görliț s'a rămasit, că el bea pe nerăsuflete un litru de rum. 'L-a beut, dar' îndată a și căzut mort.

Inveninat cu lapte. În Titel a cumpărat un om 2 litre de lapte îndeosebi pentru o copilă a lui, care era bolnavă. Din lapte au beat cu toții. N'a trecut un ciaz și toți se svircoleau în durerile cele mai crâncene. La strigătele lor au venit vecinii, unul a alergat după medic, care a constatat, că laptele a fost inveninat de un paiangen, care a căzut în el. Un copil a murit. Lăptăre: sa a fost prinsă.

Primarii și înmanuarea hotărârilor judecătorești. Constatând ministrul de interne, că unii primari nu dau la timp celor-ce se cuvin hotărârile judecătorești, a făcut cunoscut, că pentru ori-ce pagubă isvorită din cauza aceasta, vor fi trași la răspundere.

A pornit laia. O laie de Țigani au intrat în Furta, de unde culegând mai una, mai alta au plecat, ca să se întoarcă noaptea eară și să sevirșească o mulțime de spargeri. Gendarmii fiind pe aproape i-au înhățat pe toți.

Patricid. Într'unul din numerii trecuți am dat știrea trimisă nouă din Bănat, că într'o fântână dintre Solșița și Cușteiu a fost aflat mort țeranul Tamaș Jurcă. Acum s'a dovedit, că propriii lui trei fii l-au ucis. A estia s'au dat de gol mergând cu o căruță și un sicriu să-l scoată din fântână, ceea-ce au aflat gendarmii. Neoamenii acestia și-au mărturisit crima, fiind duși în temnița din Biserica-albă.

Luptă cu lupii. Două fetițe ale unui păstor umblând prin pădurea Grapori din Bărgău au aflat într'o scorbura șese pui de lup, pe care i-au omorât. Nu isprăviră bine și auziră urletele lupilor celor bătrâni, cari se apropiară de ele. Cu puși uoiși în brațe alergară la o colibă din apropiere. Abia închiseră ușa, și lupul cu lupoaica se repeziră înspre pereții colibii, începând să roadă cu dinți în lemnul bătrân al ei. Fetițele începură să strige. Niște Români din Bucovina, cari treceau pe acolo, le-au auzit și alergând într'acolo, le scăpară și conduseră acasă.

Răsunarea soției. Nagy János din Haidu-Böszörmény își bătuse într'o zi nevasta. Aceasta, ca să-și răsună, îl pîrî la judecătorie, că înainte cu doi ani a ucis pe bunică sa, ca să moștenească mai curând cele 1200 de coroane, cu cari era asigurată la câteva reuniuni de înmormântare. Desgropându-se cadavrul, s'au adevărit zisele ei și bărbatul e acum în temniță.

Scaunul de respirat. În „Charité” din Berlin se fac încercări interesante cu un scaun de respirare inventat de medicul vienez Boghen. E vorba de un aparat, pus în mișcare cu electricitate, care se promoveze, resp. reinvieze pe cale mecanică respirația. O femeie înecată cu acid carbonic și așezată în acest scaun a fost readusă la viață în câteva ore.

Trei deodată. În 16 Maiu a. c. femeia Susana Apahidean lui Ioan, din comuna Agârbiciu (tractul Turda) a dat naștere la trei fetițe. Atât mama cât și fetițele sunt deplin sănătoase.

Sângele nu se face apă. Românii din comuna Belin (Treiscaune) s'au deșteptat, după-cum comunică cu multă durere foile ungurești, începând să-și vorbească din nou frumoasa limbă strămoșească. Ceialți mulți după ei!

Despre învățătorul din Deșmir ne scrie o persoană foarte apropiată de dînsul niște amănunte, cari arată, că purtarea lui numai spre cinstea oficiului învățătoresc nu e, după-cum a dovedit și în sărbătorile Rosaliilor. Mai trist e, că această atitudine influențează în mod nefavorabil și asupra vieții familiare.

O fată închisă 25 de ani. În orașul Poitier din Franța a primit poliția un denunț, că în casa doamnei Mounier o fiică de-a ei cu numele Bianca e închisă de 25 ani într'o cămară. Comisarul s'a dus numai decât acolo, și ceea ce a aflat l-a îngrozit. Când a deschis ușa la cămară, l'a lovit un miros, încât era să amețească.

Intr'un colț, pe o grămadă de paie putrede, zăcea o fiintă omenească, sălbăticită, care se ascundea, dând niște țipete nearticulate.

Nenorocita era complet goală și atât de slabă, încât părea un schelet. Pulpele erau de grosimea pumnului unei persoane obișnuite, brațele erau cât gâtul unei sticle și în virful degetelor mai subțiri ca un creion, niște unghii enorme. Fata era îngrozitoare. Părul nepeptenat de atâția ani era încurcat și printr'nsul mișunau tot felul de insecte infecte.

În jurul victimei o cantitate mare de materii putrede, excremente, rămășițe de carne, oase grămădite de ani de zile; vermi enormi, fel de fel gânganii, șoareci, guzani, toate trăiau și se înmulțeau în liniște.

Comisarul ordonă imediat ca nenorocita să fie îmbrăcată și transportată la spital, ceea-ce se făcu cu greu, căci Bianca, care de 25 de ani nu văzuse altă față omenească decât a fratelui și a servitoarei, țipa și se sbătea grozav.

Totuși la spital ea începuse să-și vie în simțiri și acum zice, că se simte foarte bine la lumină. Ea a exclamat după câteva zile: „Ah! ce bine este aici! Parcă ved cerul!”

Cauza acestei grozave neomenii ar fi, că biata fată se îndrăgostise într'un băiat mai sărac decât ea și mama ei, ca să o împedece dela întâlniri cu el, a închis-o în cămară, unde a înebunit.

Mama denaturată a fost dusă la temniță, unde a murit lovindu-o guta.

Din statistica armatelor în timp de pace. Armata comună a Austro-Ungariei numără 14.394 ofițeri, 284.654 feciori, 57.596 cai, 1048 tunuri și 255 furgoane. Dorobanții austriaci (Landwehr) numără 1855 ofițeri, 25.592 feciori și 1423 cai. Dorobanții (honvezi) din Ungaria au 2298 ofițeri, 24.596 feciori și 3754 cai, în monarhia întreagă deci 18.547 ofițeri, 334.842 feciori, 62.773 cai, 1048 tunuri și 255 furgoane.

Rusia are 42.000 ofițeri și 1.073.000 feciori, Germania 23.850 ofițeri, 571.692 feciori, 102.929 cai și 3034 tunuri, Franța 28.998 ofițeri, 561.521 feciori și 130.705 cai, Italia 10.916 ofițeri, 234.481 feciori și 34.633 cai.

Tripla-alianță dispune deci de 53.333 ofițeri și 1.141.015 feciori, Rusia cu Franța 70.998 ofițeri și 1.634.521 feciori.

Ploaie de mană în Zagreb. Ploaia, care a căzut săptămâna trecută în Zagreb, s'a dovedit de o adevărată mană. În loc de apă a curs adevărată substanță subțire, cleioasă, care a învălit frunzele pomilor din oraș și jur. Substanța are gustul mierii și trebuie să provină din sucii acelor dela molifidul cunoscut în Europa-sudică ca pomul manei. Fenomenul acesta, deși rar în Croația, e cunoscut poporului sub numele de ploaie de miere sau mană. După-ce se uscă substanța pe foi, se formează mici bobite, cari se adună și se folosesc ca medicament. Anul în care cade mana, trece de roditor.

Furtună. Din Bogoș ni-se scrie: La 3/16 Innie pe la orele 12 noaptea, s'a năpușit asupra hotarului nostru grindină de mărimea nucilor, nimicind pe șat-an toate speranțele bieților noștri oameni. Viforul infuriat a cauzat pagubă de multe mii. Grădinile au rămas pleșuve, ferestrele celor mai multe case au fost sparte. Grindina a ajuns în multe locuri la înălțime de 1/2 metru.

— În Topolovețul-mare și comunele învecinate (Bănat) a nimicit grindina toate sēmănăturile.

— *De sub Munții-Apuseni* ni-se scrie cu datul de 15 Iunie st. n. 1901: Pe când în alte părți a fost așa de simțită lipsa ploilor, la noi dimpotrivă, de mult timp începând, plouă în fiecare zi și încă din greu. Cea mai mare însă fără îndoială că a fost cea de alaltăieri, 13 l. c., când s'a descărcat o ploaie torențială asupra comunelor dela poala Munților-Apuseni; începând dela Șard peste Ighiu, Bucerdea-vinoasă, Cricău, Țelna, Ighiel, Galda-de-jos, Craiva, Mesentea și alte comune. Adevărată rupere de nor. În timp de o jumătate de oră atâta ploaie a căzut, încât toate apele au crescut foarte și eșind din alviile lor au inundat ținuturi întregi, noroind sau culcând la pământ grâne, cucuruz, sēmănături întregi. Așa spre exemplu hotarul dintre Șard, Bucerdea, Ighiu și înspre Cricău era o întinsă masă de apă. Văile Ighielului și a Țelnei au venit asemenea așa de mari, cum nu s'a mai pomenit de ani mulți, rupând și ducând tot ce întâlneau în cale.

Tot în aceeași zi s'a continuat ploaia asupra aripei celeilalte din Munții-Apuseni până înspre Zlatna—Metesș chiar și traseul liniei ferate pe o întindere de 3 chlm. Comunicațiunea e întreruptă.

#

— Din părțile nordice ale Ardealului ni-se scrie: Vin a vé comunica o știre tristă din părțile noastre: Mercuri, în 12 Iunie a. c. o ploaie torențială împreunată cu rupere de nori s'a revărsat peste comunele *Vajdahaza, Fizeș și Dragu*. Apele și păraiele au fost așa de mari de au nămolit holdele, cucuruzele, ierburile în cea mai mare parte le-au spălat de tot. Au minat cotețe, grajduri de pe lângă case, ba în Vaidahaza au nimicit cu totul o moară a unui biet Român ce era în capetul satului, și din podul morii i-au dus pe vecie un hambar cu 50 metr. cucuruz!

Contele Bethlen din Dragu, având toate riturile cosite și aproape uscate, le-au spălat și dus apa cu totul în Valea-Almașului, încât nici urme de fân nu se mai ved!

Bieții țărani cari au lucrat în parte aceste rituri, au rămas cu ostenelele puse și fără folos! Pagubele cauzate prin nămolirea holdelor, riturilor, cucuruzului etc. se sue la 10—12 mii fl. (20.000 cor.)

Se împlinește zisa Sfintei Scriptură, că: *De nu va zidi Domnul casa bunătăților, îndesert ne ostenim.*

— Ploile torențiale și grindina din zilele din urmă au cauzat și în România mari pagube. În județele Ilfov, Ialomița, Vlașca și Tutova au fost sute de hectare de sēmănături nimicite, parte de grindină, parte de vērșările de apă.

Un nou letopiseș. Dl Gr. Tocilescu în escursiunea ce a făcut la Tirgoviste zilele trecute, a descoperit și un letopiseș, scris cu litere cirilice în românește ce tratează despre Domnii români dela Țepeluș-Vodă (1451) până la Constantin Brancoveanu. Această carte bine conservată este proprietatea păr. Bada Predescu, preotul mănăstirii Dealului.

Suferințele prinșonierilor buri. Din Johannisburg se anunță, că *foametea* bântuie cumplit între femeile și copiii Burilor prinșonieri. *Într-o singură zi au murit de toame 12 femei și copii.*

Mohamedanii din Bulgaria emigrează în număr tot mai mare în România. Causa acestei emigrări sânt vexațiunile, la cari sânt espuși în Bulgaria în urma agitațiunii comitetelor macedonene.

Din Ciresș-Timiș ni-se scriu următoarele: Mai mulți tineri am învățat toate cântările bisericesti și neavând cantori la biserica noastră, am cântat noi în strană fără să cerem vre-o remunerație. În felul acesta au mers lucrurile mai mult timp spre mulțumirea noastră, a poporenilor și a învățătorilor, cari se schimbau în tot anul. Acum ne pomenim, că dl preot nu ne mai lasă în strană, zicând, că le licitează. Oamenii însă nu licitau peste noi. Atunci a hotărît preotul taxă de 1 fl. 50 pentru fiecare strană. Noi încă am plătit. Niște oameni fuduli, rămași fără strane, au început să strige în contra noastră. Noi atunci am încetat de a mai cânta, așa că biserica a rămas pe Sf. Florii fără slujbă, nefiind cântăreți, căci noi nu puteam cânta de după ușă. La propunerea preotului s'au votat 12 fl., ca să se aducă cantori străini, dar și așa au fost Dumineci, în cari nu s'au slujit. Apoi a năimit cântăreș cu câte 1 fl. de toată Dumineca. Că a câștigat biserica cu asta, și că cine sânt vinovați, lăsăm să judece on. public cetitor nepărtinitor. *Cântăreșii.*

Petrecere. Tinerimea română academică din Bistrița și jur invită cu toată onoarea la petrecerea de vară care se va aranja Sâmbătă, la 29 Iunie st. n. 1901, în hotelul »Regele Ungariei« din Bistrița. Inceputul precis la 8 ore seara. Prețul de intrare: de o persoană singuratică 2 coroane, în familie 1 cor 60 bani. Venitul curat e destinat spre scop filantropic.

Un milos comandant de corp e dl Lud. Schwitzer din Timișoara, care a dat ordin, că în lunile de vară soldații să ese la deprinderi numai dela 5—9 ore dimineața. La ciasurile noue toți soldații trebuie să fie în casarmă.

Sēcuii spre America. Marii nostri patrioți, Sēcuii, o iau spre America. Nu mai puțin ca 70 de familii stau gata să plece în America, nu la muncă, ci *definitiv*. Doar nu au de cuget Sēcuii nostri să... maghiarizeze pe Americani prin sistemul de colonizare.

Vieață lungă. În cotuna Scobățeni, România, a încetat din vieață săteanul Gh. Măcăleandru în virstă de 109 ani. Bētrānul era totuși voinic. Cu o zi înainte de a muri fusese cu ginerii sei în țarina satului la munca câmpului. Se zice că bētrānul era cunoscut prin împrejurimi, ca un iscusit vrăjitor. Pe vremea lui Vodă-Ghica răposatul era cel mai neîntrecut surugiu al Domnitorului.

Clujul, centrul cultural al Ardealului. În metropola Emke-ului s'au sēvirșit din 1—13 l. c. 50 de furturi, dintre cari 45 spargerii.

Un canibal. În Marburg lângă Drava (Stiria) a fost condamnat zilele trecute la furci Franz Bratuscha, care și-a ucis copila de 12 ani, a fript-o și a mâncat-o. Femeia lui, care i-a dat ajutor, a fost condamnată la 3 ani temniță.

O mamă denaturată e Evreica Hermina Lupovici, care și-a vândut cu 600 lei fata ei de 12 ani, Sofia, la niște Turci veniți la București. Probabil, că Turcii o vor vinde la vre-un harem.

Concursse bisericesti școliare. *Archieieșca gr-or. Sibiu.* Parochia cl. III. *Hălmeag,* protopresb. Cohalmului și parochia cl. III. *Inuri* ppresb. Alba-Iulia.

DIN LUME.

Împēratul la Praga.

Pentru de a mai mulcomi certele dintre Cehi și Germani, Maj. Sa a petrecut în sēptēmāna aceasta câteva zile în Praga, capitala Boemiei. Aici a fost primit cu cea mai mare însuflețire, indeosebi de Cehi. În rēspunsul, ce l-a dat primarului Pragei, Maj. Sa a zis, vorbind cehește și nemțește, că dorește ca orașul să fie pentru locuitorii sei totdeauna adăpost sigur al paciniceii conștuirii.

Burii și Englezii.

Burii au dobândit o nouă invingere, bătēnd trupele lui De Wett coloana lui Eliot în apropiere de Reitz. O altă biruință au obținut lângă Wilmannsrust, unde au căzut o mulțime de Englezi parte morți, parte prinși în mările Burilor.

Cu privire la convorbirea doamnei Botha cu presid. Krüger, ziarul »Daily Mail« scrie, că față de espunerile ei Krüger n'a arētat nici cel mai mic interes. Doamna Botha a declarat, că s'a convins din nou despre *energia*, cu care Krüger insistă de a nu primi fără numai o astfel de pace, care asigură *deplina independență a Burilor.*

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

Dlui Aurel R. Bodea, ab. 3515. Cărți cu monoloage populare nu cunoaștem. Noi vom mai publica din când în când. Anecdota d-tale a fost publicată în anii trecuți — dar' nu verificată în foaie.

Săcalul-de-pădure. Până acum n'am primit. *Concurs Bucium.* Câte concursse ne-au venit direct, am publicat. Bucuro publicăm și pe al d-voastre fără nici o taxă.

Dlui Bochiș, Coloș-Borșa. Întarziat pentru numărul acesta.

Dlui I. Ponoran, Dognasca. Spune-ne titula ei întregă și locul, unde s'a tipărit, căci sânt multe cărți despre dări. Dacă și-am trimite-o cu ramburs, ai plăti 25 cr. porto, trimițēnd însă banii, ajung 5 cr. peste prețul ei.

Dlui C. F., Streza-Cârș. 1. Aici în Sibiu nici cu revolverul nu e permis să umbli în buzunar, fără permisia poliției. 2. Că n'au avut drept, se vede de-acolo, că v'au făgăduit bani.

Dlui Trăilă Teretean, Pecica. Faguri măiestriți au făcut d-nii Ioan Maior, paroch în Verespatak, comit. Albei-infer., și Ioan Muntean, învăț. în Kudjir, com. Hnneodoarei. Cea mai vestită firmă la noi e a lui Franz Kühne, Budapesta I. Attila n. 151. Prețul e între 2 și 3 fl. de chlgr.

Dlui I. Popovici, paroch. 1. O carte foarte frumoasă e »Tragedia Calvarului«, care se află la Blaj și la noi. Prețul 1 fl. 2. Cel mai bun leac de cloțani e o cursă (clucă) bună. Adresați-vē la dl Jickeli în Sibiu. 3. Contra căderii pērului vom publica în numărul viitor un sfat.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltesș. Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acțiuni: Iosif Marschall.

Tablouri românești.

La administrația »Tribunei« se află de vânzare următoarele tablouri, cari fac podoaba ori-cărei case românești:

Portretul Metropolitului Andrei baron de Șaguna . . . cor.	—40
Portretul Metropolitului Sterea Șuluțiu »	—40
Portretul profesorului Gregoriu Silași »	—30
Prefectul Avram Iancu în fruntea oștirii »	—40

Un tinăr român

care știe bine limba maghiară și are scrisoare frumoasă, se primește pe timp îndelungat, numai decât ca adjunct de notar, în cancelaria notarială a subscrisului.

Respectivul primește un salariu anual de 350 cor., și alte accidente, viptul întreg, cuartir și luminat, afară de spălat.

Doritorii să se adreseze la subscrisul

Ioan Bunea,

notar în comuna Căcova, p. u. Orlat,
comit. Sibiiului.

[45] 2-2

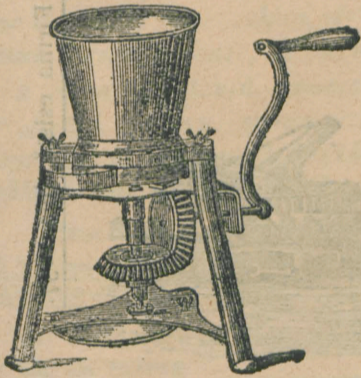
De vânzare

o casă cu 3 odăi de locuit, potrivită pentru prăvălie, 2 pivnițe, 1 grajd cu 3 încăperi, grădină de legumi, grădină cu diferiți pomi, 30 jugere de pământ la câmp, se vinde cu preț foarte redus din cauză că proprietarul locuiește în București. Doritorii au a se adresa la

Gavrilă Țepos,

Sărata, u. p. Porumbacul-de-jos.

47 1-2

Mori de cafea,

de piper, mac, urluială și de colorii.

Catalogul prețurilor se trimite la cerere.

Deasemenea se trimit cataloage ilustrate despre:

Aparate de măsurat și signat.

Instrumente pentru masari și sculptori.

Cuțite pentru gilău. — Cuțite de încrestat.

Cuțite pentru bugnari, dogari și rotari.

Chei cu șurup. — Instrumente pentru tinichigii.

Cuți. — Garnituri pentru clădiri (traverse).

Cuptoare. — Frigători.

Mucava pentru coperiș. — Tăbli de izolare.

Trestie pentru structură. — Ciment.

Cărbuni de peatră și coacs.

Stropitori de plante (apar. pentru peronospora).

Unelte pentru cultivarea albinelor.

Teascuri de copiat.

Curse pentru tot felul de animale.

Requisite de vânat și scrimă.

[36] 8-

Tot felul de feruri de călcat.

Instrumente pentru ferestri

» dulgheri, bărdași.

Cel mai ieftin magazin de cuie de potcoave.

Carol F. Jickeli,

Sibiu, Piața-mică nr. 32, la »Coasa de aur«.

Fie-care econoamă și Mamă

vednică este de felicitare, dacă, din considerare la sănătate, cruțare și bunul gust folosește numai cafeaua de malată - Kneipp alui Kathreiner (veritabilă numai în cunoscutele pachete originale).

[1] 6-10

Gustav Dürr,

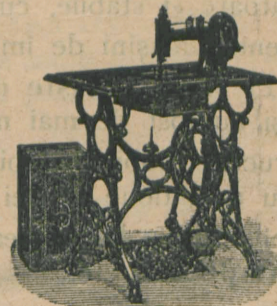
mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,
Sibiu. Piața-mare nr. 19.

Recomandă depositul seu mare și bine asortat cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite din fabrici străine și indigene pe lângă un preț foarte moderat.

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

➔ **Seidel & Naumann, G. M. Pfaff.** ➔

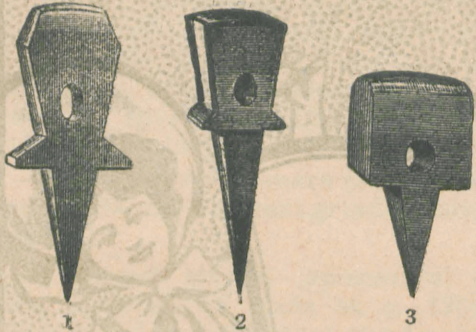
Toate acareturile mașinilor de cusut de orice fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de orice fel sunt executate prompt, ieftin și conștientios cu garanție. Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată dela mine dau 5 ani garanție.

[42] 2-

Liste de prețuri se trimit la cerere gratis și franco.

CAROL F. JICKELI,

Sibiu, Piața-mică.

Nicovale (ilăie) de coase,
cu garanție pentru fiecare bucată

Figura	1	2	3
1 buc. cor.	1.—	—96	—86

Cuți de coase
dela 12 bani în sus în deposit bogat.

Lungimea 70 75 80 85 90 cm.

1 buc. cor. 1.60 1.60 1.60 2.— 2.—

Cumpărând 10 bucăți deodată, dau o bucată ca rabat.

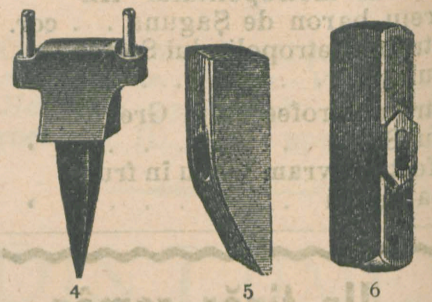
Cu deosebire recomand:

Cuți americane, 1 bucată . . . cor. —.40

Cuți vineții veritabile de Bergamo, semnul CFJ, 1 bucată . cor. —.80

Contingentul de cumpărători al acestor cuți de Bergamo crește în continuu.

Eu le pot recomanda cu toată încrederea.

Nicovale (ilăie) de coase

figura 4 cu conducător de coasă
1 buc. cor. 1.90

Ciocane de coase, fig. 5 à 250, 300 grame
1 bucată cor. —.86 —.90

Figura 6 à 300 grame, 1 buc. cor. 1.—

Garanție pentru fiecare bucată. Adecă, eu schimb ori și ce coasă provăzută cu semnul CFJ și nu corespunde, chiar și atunci când ea a fost deja bătută și folosită.

Eu pot recomanda economilor cu cea mai mare încredere această coasă. În decursul anilor eu 'mi-am câștigat un foarte mare contingent de cumpărători la coasa aceasta.

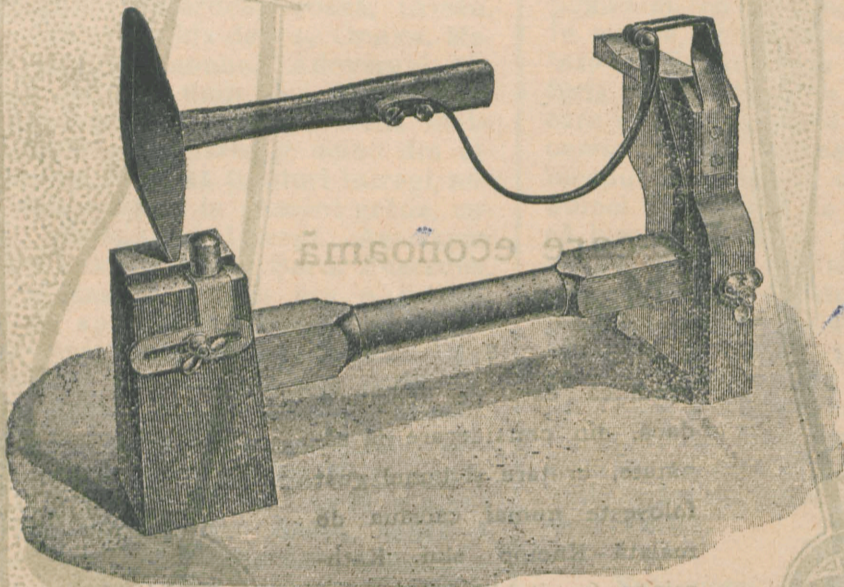
Aparat nou de bătut coasa.

Acest aparat are marele avantaj, că ciocanul, deși purtat de mână lovește totdeauna acurat pe același loc al nicovelei, ceea-ce e neapărat de lipsă pentru a putea bate coasa bine.

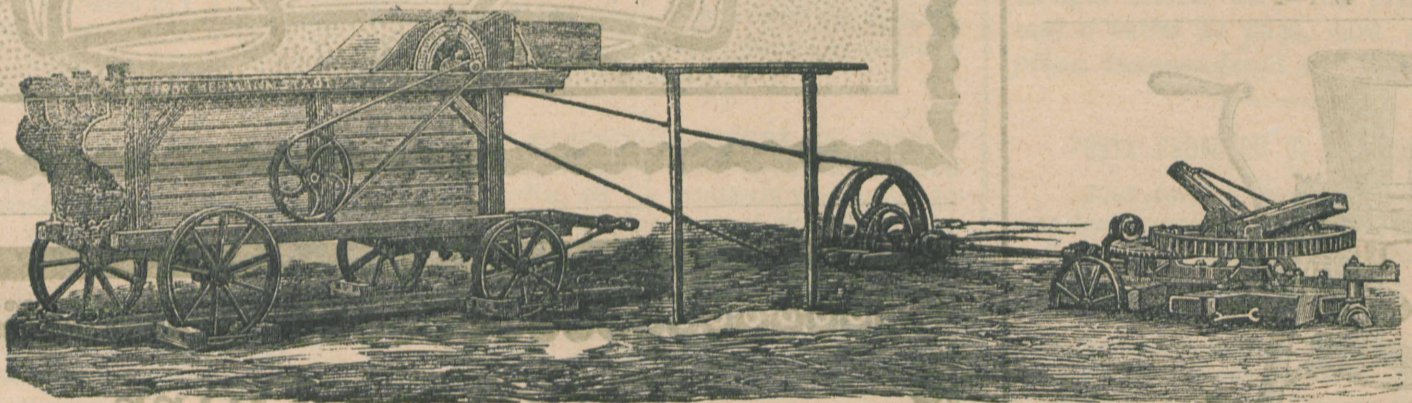
Prin aceea că ciocanul se conduce de mână e posibilă o regulare foarte esată a tăriei fiecărei lovituri.

Nicovala se poate muta după-ce s'a tocit la un loc în decursul timpului.

Acest aparat se poate vedea funcționând în localul meu de vânzare. 1 bucată cor. 25.— [43] 4—

Firma există dela 1857.

Firma există dela 1857.

Fabrică de mașini agricole

Sibiu, Poarta Cîsnădiei, Andreiu Török, Sibiu, Poarta Cîsnădiei.

Mașini de îmblătit provăzute cu cele mai noue și mai practice îmbunătățiri, pentru mînat cu mîna și pârghia, cu sau fără scuturătoare pentru paie, mișcătoare și stabile, cu sau fără sîta de pleavă.

Aparate de îmblătit trifoiu practice, pentru mașini de îmblătit de tot felul de sisteme.

Vînturătoare „Bader“ în 3 mărimi, cu 11 site. Moriște de treerat (ciur) „Patent“ propriu, cari se disting prin mers deosebit de ușor și fără șgomot și au fost de mai multe-ori premiate.

Scripte (pârghie) de cea mai bună construcție, mobil și stabil, pentru 1—4 cai. Trier (ciur de vînturat) de diferite sisteme. Mori de păsat și de făină cu una, două și trei roate.

Teascuri de poame și ulei și părți constitutive la acestea. Pluguri de diferite soiuri, Mașini de sfărmat cucuruz, grape, mașini de sîmănat, pompe etc. etc. [48] 1—

Representanța generală pentru Transilvania a universal renumitelor

Motori de benzin și locomobile „Otto“ ale firmei „Langen și Wolf“ în Viena.

Cel mai ieftin, mai ușor și mai fără periool trafio pentru economie.

Serviciu solid și prompt, prețuri ieftine, favorabile condițiuni de plătire.

Cataloge ilustrate franco și gratis.

Reparaturi se efectuesc bine, ieftin și prompt.